

Автор статті:

Сергій Котловий,

кандидат педагогічних наук, викладач

кафедри соціальних технологій

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПТНЗ В ГУРТОЖИТКУ

Враховуючи нові складні умови, в яких відбувається навчання і виховання учнів ПТНЗ, постає питання актуалізації проблеми удосконалення профілактичної соціально-педагогічної роботи в гуртожитку на основі індивідуально-диференційованого підходу до учнів.

З метою оптимізації організації дозвіллевої діяльності учнів в гуртожитку варто враховувати їх вік, стать, інтереси і потреби. Під час планування, організації та здійснення дозвіллевої діяльності учнів в гуртожитках професійних ліцеїв ефективним є застосування таких соціокультурних технологій:

1. Культуротворчі – володіють широким спектром реалізації на всіх етапах соціалізації особистості вихованця ПТНЗ, виконують важливі функції щодо становлення особистості та формування її ціннісних орієнтацій. До них належать технології:

- художньо-творчого функціонування – здійснюють позитивний вплив на емоційну сферу учнів, процес формування духовності, культури стосунків, пізнавальних процесів особистості;
- художньо-розвивальні – сприяють участі вихованців у різноманітних видах і формах, творчій реалізації та саморозвитку;
- культурозберігаючі – ґрунтуються на створенні та збагаченні цінностей культури, які пов'язані з дослідженням, збереженням і їх відтворенням, розумінні значення та використанні національної культурної спадщини.

2. Рекреативні технології, які базуються на психолого-педагогічних закономірностях фізичної, оздоровчої, розважальної, ігрової, художньої і творчої діяльності, що сприяли збереженню життєздатності вихованців ПТНЗ, а саме:

- соціокультурно-анімаційні – використання системи методів поліпшення та збагачення духовністю стосунків між учнями; провідною метою таких технологій є їх гуманітарно-виражена спрямованість для запобігання самотності особистості у відносинах з іншими людьми;
- спортивно-оздоровчі – сприяли повноцінному відновленню духовно-фізичних сил та здоров'я, зміні негативних вражень, позитивному настрою, зняттю внутрішньої напруги та знесилення;
- педагогічно-ігрові – володіють педагогічними та організаційно-методичними привілеями, сприяли швидкому накопиченню необхідної інформації, набуттю життєвопотрібних умінь та навичок; імітації різноманітних видів суспільної діяльності, збагачували сферу порозуміння учнів з різними соціальними групами.

3. Освітні технології є механізмом формування в учнів ПТНЗ важливих якостей, соціально-важливих норм та ціннісних орієнтацій.

4. Соціально-реабілітаційні технології впливали на можливість розв'язувати завдання соціально-культурної реабілітації, що забезпечують особистісний розвиток та соціалізацію вихованців ПТНЗ, які потребують допомоги, захисту і підтримки [1; 2].

Для вирішення проблеми формування соціального досвіду безконфліктної поведінки учнів ПТНЗ у процесі організації дозвілєвої діяльності в гуртожитку застосовують й інші організаційні технології, як:

- ефективного менеджменту – ініціативний процес, в якому проявляються риси фінансового, інноваційного та психолого-педагогічного менеджменту;
- результативного маркетингу – ефективне донесення послуг, планів, програм, інформації до особистості або певної групи людей чи до суспільства загалом;
- системного аналізу – сприяє вивченню специфіки виховної роботи в гуртожитку з метою виявлення наявних проблем та окреслення перспектив удосконалення;
- аналітичного прогнозування, дозволяє обирати належні орієнтири, альтернативні напрями, засоби в процесі організації дозвілля;
- перспективного планування – сукупність цілей, завдань та стратегій, спрямованих на якісну та результативну організацію дозвілля учнів ПТНЗ в гуртожитку;
- адміністративного рішення, спрямовану на забезпечення ефективності, якості, вигідності, вчасності, зумовленості адміністративних рішень;
- якісного моніторингу та організації, що дає змогу встановити основну мету, завдання, методи та напрями, що спрямовані на виконання пілотного чи іншого плану, проекту чи програми [3].

Форми дозвілєвої діяльності учнів у гуртожитку, які застосовуються можна класифікувати за:

- суттю (розважальні, спортивні, інформаційні, суспільно-корисні, екологічні, творчі та ін.);
- тривалістю у часі (ті, що проходять один раз, періодичні, короткострокові, систематичні);
- кількістю осіб (масові, групові та індивідуальні);
- характером (недіяльні, ініціативні, споглядацькі, творчі, прикладні);
- напрямом (інформаційні, просвітницькі, культурно-мистецькі, спортивні, рекреаційні, волонтерські, громадські, розважальні, віртуальні тощо);
- ступенем креативності (творчі, тренувальні та ін.) [1].

Всі види і форми дозвілєвої діяльності в гуртожитку мають відрізнятися змістовним наповненням та різноманітністю: культурні, мистецькі, музичні, театральні, драматичні, громадські, фахові, соціальні, Інтернет-дозвілля, соціокультурні проекти, програми, конкурси, вечори відпочинку, вечірки, дискотеки та інші.

Досить ефективною груповою формою організації дозвілля учнів ПТНЗ у гуртожитку є клуби за інтересами, де робота об'єднує людей на основі спільних інтересів та залишається незамінним місцем відпочинку. Клуб постає для вихованців ПТНЗ важливою формою не тільки задоволення власних інтересів та уподобань, а й розвитку творчих нахилів, духовних цінностей.

Таким чином, ефективність соціально-педагогічної роботи в гуртожитку, організація дозвілєвої діяльності в них має ґрунтуватися на профілактичній та корекційній індивідуально-диференційованій роботі та впровадженні соціальних, культурних, педагогічних технологій і програм (які включають різні види, форми і методи).

Використана література:

1. Бирюков Ю. О. Развитие личностного опыта младших школьников в учебном процессе : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Бирюкова Юлия Олеговна. — Волгоград, 2000. — 254 с.
2. Вернер Войденфельд Х. С. Конструктивные конфликты : воспитание толерантности как основы демократии / Х. С. Вернер Войденфельд // Перспективы :

сравнительные исследования в области образования. — 2003. — Т. 32. ; № 1. — С. 109—116.

3. Фіцула М. М. Відхилення у поведінці неповнолітніх : шляхи їх попередження та подолання : [навч.-метод. посіб.] / М. М. Фіцула, І. І. Парфанович. — Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2008. — С. 237—246.